

den volgebouwd, waarvoor de populieren zullen moeten wijken. Daar waar grotere open ruimten blijven bestaan zal de populier zeker een vaste plaats behouden.

Voorts hangt het handhaven van populier af van de noodzaak tot verfijning in de omgeving van openbare gebouwen.

Onderhoud

Voor een verantwoord onderhoud van het bomenbestand is een beheersplan onontbeerlijk.

Hiertoe is een begin gemaakt met een inventarisatie van de

bomen naar soort, leeftijd, gezondheidstoestand en daarmee samenhangend de te verwachten levensduur.

Hierbij zal gebruik gemaakt worden van infrarode luchtfoto's, waarmee de gezondheidstoestand in beeld wordt gebracht.

Handhaving van oude bomen is noodzakelijk doch men moet ook zorgdragen voor tijdige verjonging. Bij verjonging van populierenbeplantingen zal vaak gebruik worden gemaakt van andere houtsoorten.

In het eerder genoemde „Peppellaantje” zijn reeds bomen verwijderd die sterk in gezondheid zijn achteruitgegaan (foto 15). Een periodieke controle op taksterfte, takbreuk e.d. van deze beplantingen is noodzakelijk.

De dienst uitvoering oefent tevens controle uit op beschadiging door de boomwortels aan bestratingen en opstellen.

Op foto 16 is een beschadiging ten gevolge van wortelgroei aan een schansmuur te zien. Hier wordt de boom niet geveld; de wortels worden ingekort, terwijl de muur zal worden hersteld. De waarde van deze bomen is gelukkig groter bevonden dan de kosten verbonden aan de werkzaamheden.

Slot

In Helmond is gebleken dat het gebruik van populier en wilg in stedelijke beplanting zeer goed mogelijk is. Met veel succes is de leefbaarheid van de stad en vooral de nieuwe wijken door de populier vergroot.

Er is een goed gebruik gemaakt van de pionier-eigenschappen van deze boomsoort terwijl anderszijds de voordelen van de groeiplaatsen in de beekdalen goed zijn benut.

Het wilgenbos te Olland en bosbaas L. van der Heyden / C. van der Craats

St. Oedenrode

In 1965 kreeg de gemeente St. Oedenrode een perceel weiland van ca. 1 ha uit de pacht en bestemde het tot bosgrond. De sterk leemhoudende laaggelegen zandgrond werd 30 cm diep en op ruggen geploegd met om de 7 meter een greppel (ploegvoor). Van 1965 t/m 1967 werd het perceel gebruikt als kwekerij voor populier, wilg en eik. In het voorjaar van 1968 werd het terrein licht omgeploegd en beplant met zware tweejarige *Salix alba* 'Belders' op 7 x 7 meter en alleen het eerste jaar bemest met 200 gram NPK per boom. Deze wilgen waren gekweekt uit kortstek, afkomstig van het beroemde wilgenbos „De Belders” bij „De Boskant” te St. Oedenrode, dat in 1972 werd geveld (zie „Populier” 1964, 1(2):12; 1972, 9(4):75).

Het wilgenbos in Olland is nu, na negen groeijaren, een mooi bos. De omtrekken van de stammen variëren van 85 tot 100 cm, de stammen zijn goed recht met een regelmatige betakking. In 1970 is er tussen de wilgen fijnspar, afkomstig vanuit de gemeente, geplant wat de aantrekkelijkheid van het totaal nog heeft vergroot.

De hoge kwaliteit van deze wilgenopstand hebben we te danken aan bosbaas L. van der Heyden. Hij verzamelde wilgestekken uit de beste bomen van „De Belders” en plantte die op de kwekerij uit. Van de kwekerij nam hij na twee jaren de beste tweejarige wilgen en legde daarmee het bos aan.

Bosbaas „Bert” van der Heyden is bij zeer velen bekend door zijn grote interesse in en kennis van alles wat maar met populier en wilg te maken heeft; ik denk hierbij aan de talloze populiereproefvelden die in deze streek zijn aangelegd door de RBL „De Dorschkamp”, waaraan Van der Heyden zeer veel aandacht besteedde en waar veel „Wageningers” gesprekken met hem voerden en van hem leerden.

Dit voorjaar is de heer Van der Heyden met pensioen gegaan.

Wij hopen dat hij nog vele jaren naar zijn bossen kan gaan kijken, want hij mag trots zijn op wat hij ons heeft nagelaten, o.a. het wilgenbos in Olland (zie foto).

Houtverkoop, subsidieregelingen en het reserveren van plantsoen zijn de voornaamste onderwerpen, waaraan in de komende maanden gedacht moet worden; door vroegtijdig met de voorbereidingen te beginnen is de kans kleiner dat men in tijdnood komt. Uitgebreide informatie over deze en andere onderwerpen die de populieren betreffen kunt u in het nieuwe „Handboek voor de Populierenteelt” (1976, vierde geheel herziene druk) vinden. Dit boek is verkrijgbaar bij de K.N.H.M. te Arnhem (Lovinklaan 1, tel. 085-430711) door overmaking van f 60,— op girorekening 260.43.01 en vermelding van „Handboek Populierenteelt”.

Houtverkoop

Het is voor de verkoper van hout belangrijk om een zo hoog mogelijke prijs te krijgen. Men moet daarom met verschillende houthandelaren of met verbruikers, die het hout rechtstreeks van de producent kopen, contact opnemen om zich te oriënteren over de afzetmogelijkheden en de prijs van het hout. Het gaat hierbij niet alleen om het hout van populier en wilg uit bossen en weg- en grensbeplantingen maar ook om dat van bomen uit stedelijke beplantingen.

Subsidieregelingen

De nieuwe „*Beschikking Bosbijdragen*” is ook voor populierentelers van groot belang. Hij behelst o.a. het subsidiëren van de kosten van een planmatig beheer, inclusief de openstelling voor het publiek. Ook kunnen onder bepaalde voorwaarden bijdragen worden toegekend in de kosten van onderhoudswerkzaamheden, zoals het opspoeien. Deze beschikking heeft in principe betrekking op een eenheid bos van tenminste 5 ha. Indien het echter om beplantingen van bijzondere landschappelijke betekenis gaat kan deze minimum oppervlakte worden verlaagd tot 1 ha. Verdere informatie over deze nieuwe regeling, die in de plaats is gekomen van de „Bosbijdrageregelingen openbare lichamen/partikulieren”, kunt u vinden op pag. 64 van het novembernummer „Populier” 1976. Om in aanmerking te komen voor deze bijdrageregeling moet u een aanvraagformulier indienen bij de Hoofdingenieur-Direkteur voor de Landinrichting in de provincie waarin het grootste gedeelte van uw bos is gelegen. De betreffende adressen en telefoonnummers zijn op pag. 66 van het novem-

bernummer van „Populier” 1976 vermeld.

Aanleg van nieuwe beplantingen en herbebossingen worden eveneens door de overheid gesubsidieerd (*Besluit bijdragen bebossingen/herbeplantingen*). Voor een nieuwe bebossing bedraagt de minimum-oppervlakte 1 ha; weg- en grensbeplantingen (eerste aanleg en herbeplanting) moeten uit tenminste 200 bomen bestaan. Bij een herbebossing moet de minimum-oppervlakte 0,5 ha zijn, bestaande uit één of meerdere percelen.

Bij een nieuwe bebossing en bij de aanleg van weg- en grensbeplantingen bedraagt de subsidie maximaal 80 % en bij een herbebossing maximaal 50 % van de door de directeur van het Staatsbosbeheer normaal geachte kosten voor aanleg en eerste onderhoud. Om voor subsidie in aanmerking te komen moet men, vóórdat met de aanleg van de beplanting wordt begonnen, formulieren aanvragen bij het Staatsbosbeheer. (Naar de adressen is in het bovenstaande reeds verwezen.) Eigenaren van grond, die in aanmerking komen voor de Vergoedingsregeling van het O en S. fonds behoeven hun grond indien ze deze bebossen niet aan het SBL af te staan. In een ruilverkaveling gelegen landbouwbedrijven komen niet voor de Vergoedingsregeling in aanmerking. Het „Besluit bijdragen bebossingen” is bij het bebossen van deze grond eveneens van toepassing evenals de hieronder genoemde plantsoensubsidie van de Stichting Industrie-Hout.

Deze stichting stelt voor de aanleg van *nieuwe* bebossingen van tenminste 2 à 3 ha gratis éénjarige populieren beschikbaar, mits in een dichte plantafstand (tenminste 400 bomen/ha) wordt geplant. Deze subsidie, waarvoor jaarlijks door de papierindustrie een bepaald bedrag wordt vastgesteld, wordt niet in mindering gebracht op de door het Staatsbosbeheer verstrekte bijdrage bij de aanleg van een nieuwe bebossing. Inlichtingen zijn verkrijgbaar bij genoemde stichting, Bowlespark 18 te Wageningen, tel. 08370-10121.

Rassenkeuze

Een juiste rassenkeuze is van groot belang om een gezonde en goed groeiende beplanting te krijgen. Behalve door bodemkundige en klimatologische factoren wordt deze keuze in sterke mate bepaald door de weerstand die de rassen tegen ziekten hebben.

Het aanplanten van rassen met een grote gevoeligheid voor Marssonina is daarom altijd af te raden evenals, in de omgeving van lariks, het gebruik van roestgevoelige rassen. In een tabel, opgenomen in het augustusnummer van „Populier” 1975 is de gevoeligheid voor ziekten van de Nederlandse handelsklonen, exclusief die van *P. canescens* en van *P. alba* 'Raket', in het kort samengevat. Het gebruik van onbekende buitenlandse rassen is eveneens niet aan te bevelen. Veel van deze rassen horen klimatologisch in ons land niet thuis of zijn te gevoelig voor bladziekten. In het artikel „Populieren en de EEG”, opgenomen in het februarinummer van „Populier” 1975, zijn van een groot aantal buitenlandse rassen gegevens hierover vermeld. Bij twijfel aan de keuze van het juiste ras of aan de geschiktheid van de groeiplaats moet men het advies van een deskundige vragen om later teleurstellingen te voorkomen.

Het gebruik van 'Robusta', 'Zeeland', 'Dorskamp', 'Flevo', 'Oxford', 'Geneva', 'Rochester' en 'Androskoggin' kan worden aangeraden.

Van acht rassen is aanplant op beperkte schaal verantwoord, namelijk de Euramerikaanse populieren 'Agathe F', 'Florence Biondi' en 'Spijk', de Westamerikaanse balsempopulieren 'Blom', 'Fritzi Pauley' en 'Heimbürger' en de zwarte balsempopulieren 'Barn' en 'Donk'. Van deze rassen moeten 'Agathe F' en 'Florence Biondi' in verband met hun grote gevoeligheid voor roest niet in de omgeving van lariks worden aangeplant; ze hebben zeer waarschijnlijk wel een goede windresistentie; in de beplantingen van de Stichting Industrie-Hout zijn er al gedurende 10 jaar gunstige ervaringen opgedaan. Het gebruik van 'Fritzi Pauley' moet slechts op zeer beperkte schaal gebeuren. In de zomer treedt bij dit overigens zeer goed groeiende ras veelvuldig topbreuk op; de aanplant van dit ras in stedelijke gebieden moet daarom ten eerste worden ontraden. De ervaringen met de andere vijf beperkt aan te planten rassen zijn nog zeer gering; ze hebben een goede resistentie tegen ziekten en een goede groei in de eerste jaren.

Het aanleggen van weg- en grensbeplantingen met Westamerikaanse balsempopulieren en andere populieren met „balsembloed” (zwarte en hybride balsempopulieren) moet in sterk aan de wind blootgestelde gebieden worden afgeraden en kan in ander gebied